

Een uitgave van de **SP Fractie Hengelo**
Cronjéstraat 12, 7557 GE Hengelo

W <https://hengelo.sp.nl>
E hengelo@sp.nl
T 074-2421042
X @SP_Hengelo
I SP HENGEL0

HENGEL0 VAN HET GAS AF

Belangrijke overwegingen bij de kaders voor de wijkuitvoeringsplannen

Uitkomst van gesprekken met inwoners uit
de **NIJVERHEID (april 2024)**

Inleiding en verantwoording

De Rijksoverheid heeft bepaald dat onze energievoorziening in 2050 volledig duurzaam moet zijn. Dit betekent dat we voor die tijd allemaal van het aardgas af moeten. Ook in Hengelo. De gemeenteraad heeft daarvoor een warmtetransitieplan vastgesteld. Op basis van deze visie is bepaald dat elke wijk in Hengelo een wijkuitvoeringsplan (WUP) krijgt, waarin komt te staan hoe de aardgasvrije status moet worden gerealiseerd. De gemeenteraad buigt zich in april en mei over de kaders van deze wijkuitvoeringsplannen. Als ze zijn vastgesteld vormen ze voor elk wijkuitvoeringsplan het uitgangspunt. Het is dus van groot belang nu als gemeenteraad alle aspecten goed in overweging te nemen.

Maar wat zijn die kaders en wat vinden inwoners daarvan? De SP hield daarvoor een onderzoek in de wijk de Nijverheid. Dit is één van de 63 wijken in Hengelo waarvoor een WUP gemaakt moet gaan worden, maar vooral de wijk die al sinds 2018 door de gemeente naar voren is geschoven als de beoogde eerste aardgasvrije wijk van Hengelo. Als gevolg daarvan zijn de inwoners goed in staat de kaders voor de WUP's te beoordelen.

Voor de WUP's zijn zeven kaders bepaald. Deze hebben we getoetst bij de inwoners, zowel huurders als eigenaren van woningen. Deze zeven kaders zijn ontleend aan de openbare website van de gemeente Hengelo waarin ook de wijkuitvoeringsplannen worden geïntroduceerd:

<https://www.hengelo.nl/Welkom-in-Hengelo/Beheer/Nieuwsoverzicht/Zo-gaat-Hengelo-van-het-aardgas-af.html#:~:text=De%20komende%20jaren%20krijgt%20elke,gebeurt%20samen%20met%20de%20inwoners>

Achtergrond en verantwoording

De inwoners zijn op verschillende manieren bevroegd. Er is eerst een aankondiging met de vragen uitgedeeld in de wijk. Deze zijn op verschillende avonden huis-aan-huis ingezameld middels gesprekken. Indien mensen niet thuis werden getroffen, kregen ze een briefje in de bus met het verzoek de vragen te beantwoorden via de website van de SP Hengelo. Opvallend was de zeer grote bereidheid mee te doen aan het onderzoek en de tijd die men nam om de vragen te beantwoorden en van (persoonlijke) context te voorzien. Meer dan 100 inwoners hebben bovendien al hun contactgegevens (mail) verstrekt, zodat ze door de SP op de hoogte gehouden kunnen blijven worden. Dit rapport is uiteindelijk gebaseerd op gesprekken met 130 bewoners uit de Louisestraat, Carolinastraat, Idastraat, Amaliastraat, Aleidastraat, Magdalenalaan, Vendrinskweg, Krabbenbosweg, Geerdinksweg en Theresiastraat. De gesprekken worden de komende maand vervolgd.

Bij huiseigenaren (minder bij huurders) waren we getuige van grote frustraties over de wijze waarop de afgelopen jaren is gecommuniceerd en mensen zijn geïnformeerd. Met name werd genoemd: het onvoldoende inhoudelijk ingaan op vragen, het niet beantwoorden van vragen en het gevoel dat continu wordt voorgesorteerd op één preferente oplossing (een warmtenet) zonder dat die keuze voldoende kan worden onderbouwd.

Ook het feit dat de laatste plenaire informatiebijeenkomst al weer ruime tijd geleden was werd vaak genoemd. Eén van de gesprekspartners zei: “Ze hebben ons een paar keer gezegd bij de eerste bijeenkomsten die werden georganiseerd, dat we in 2024 van het gas af zouden zijn. Waarop aanwezigen aangaven: dat zijn mooie sprookjes, waar we niet in geloven. Dat het nu zo lang stil is, geeft te denken”.

De kaders van de WUP getoetst

De Wijkuitvoeringsplannen bestaan uit zeven kaders volgens de website van de gemeente Hengelo, die we als uitgangspunt nemen. Deze kaders kwamen in de gesprekken met de bewoners terug. Voor het leesgemak hebben we ze wel in een andere volgorde geordend dan op de gemeentelijke website staat.

- 1. Gemeente kiest één aardgasvrije oplossing per wijk, die haalbaar en betaalbaar is en per wijk kan verschillen.**
- 2. Er wordt gekeken naar een alternatief voor aardgas dat het goedkoopst is voor de maatschappij. Het moet voor de hele gemeente betaalbaar zijn op de lange termijn.**

Er worden drie opties genoemd, waaruit een keuze wordt gemaakt voor de voorkeursoptie per wijk:

- All-electric warmtepomp;
- Warmtenet;
- Biogas.

De biogasoplossing is het meest onbekend, alhoewel door enkele inwoners wel wordt herkend dat deze oplossing door hen is ingebracht. Men is verheugd dat deze oplossing wel als alternatief wordt erkend, hoewel daarin nog veel moet worden uitgewerkt.

Voor de keuze geven inwoners aan dat twee aspecten het belangrijkste zijn:

- De betrouwbaarheid qua beheersbaarheid van de kosten (betaalbaarheid);
- De betrouwbaarheid qua levering;

Voor zowel een Warmtenet als de all-electric warmtepomp hebben wij geen inwoners getroffen die in één of beide opties zonder meer voldoende vertrouwen heeft. Voor de all-electric oplossing geldt dat men waarneemt dat er zoveel congesties op het energienet zijn én er in de toekomst nog veel meer van wordt gevraagd, dat men de leveringszekerheid daarvan ernstig betwijfelt.

Voor het Warmtenet geldt dat men geen enkel zicht heeft op de kosten. De aanleg ervan vraagt forse maatschappelijke en individuele investeringen, waarvan het de vraag is of die rendabel te maken zijn. Er is heel weinig vertrouwen in een Warmtenet qua betrouwbaarheid van levering én de maandelijkse kosten. Het feit dat men afhankelijk wordt van één bron en niet meer kan kiezen wordt als heel groot nadeel genoemd. Dat laatste speelt vooral bij huurders. Zij kunnen nu kiezen uit verschillende aanbieders.

Mensen geven aan, dat het belangrijkste kader dient te zijn, dat de maandelijkse kosten niet nog hoger mogen zijn dan dat men nu betaalt. Dat betekent dus een vergelijking van de voorkeursvariant met huidige de gemiddelde stroom- en gastarieven op een bepaalde peildatum. De definitie van betaalbaar zou bv. op die manier moeten worden bepaald. Als kosten hoger worden is er weinig draagvlak, helemaal als men dan ook nog als eerste wijk “eraan moet geloven”.

Huurders in oa de Helenastraat hebben nu een aanbod gekregen van Welbions voor het aanbrengen van zonnepanelen. Dit is opvallend, omdat Welbions tot op heden dergelijke vragen van huurders afhield. De reden daarvoor was dat men een en ander gelijk wilde laten oplopen met het gasloos maken van de woningen. Kennelijk is daar op korte termijn geen zicht op, waardoor huurders nu ook de mogelijkheid krijgen hun energierekening te verlagen. Dit wordt door de huurders heel goed ontvangen: de extra servicekosten lijken relatief laag, terwijl men wel een forse besparing op de energierekening kan realiseren.

Veel woningeigenaren hebben al geïnvesteerd in zonnepanelen en betalen nog zeer weinig energielasten. Bij deze groep lijkt er zeer weinig draagvlak te zijn voor een warmtenet om op aan te sluiten.

Er is weinig tot geen begrip voor het ontmantelen van het gasnet: waarom moeten de gasleidingen verwijderd worden? Deze lijken op termijn toch geschikt voor waterstof of eventueel biogas.

CONCLUSIE: de termen haalbaar en betaalbaar hebben vanuit het perspectief van inwoners waarschijnlijk een andere betekenis dan vanuit het perspectief van gemeente/college. Haalbaarheid en betaalbaarheid lijkt vanuit het college vooral een “blauwe” invulling te hebben: is het technisch haalbaar en is het qua kosten acceptabel. Bij inwoners staat betaalbaarheid op nummer één bij een alternatief voor gas: niet meer betalen dan nu én geen afhankelijkheid van één bron. Men zoekt zekerheid.

3. De gekozen oplossing is voor woningeigenaren niet verplicht, zij kunnen zelf kiezen welk duurzaam alternatief voor gas ze willen;

De Nijverheid is een wijk met heel veel huizen die voor 1945 zijn gebouwd. Uit het warmtetransitieplan van de gemeente blijkt dat juist voor deze huizen het bieden van een alternatief voor aardgas het meest lastig is. Men snapt niet, dat daarom uitgerekend bij de Nijverheid wordt begonnen. Waarom niet eerst wijken aardgasvrij maken waar de opties talrijker lijken en de kosten lager. Woningeigenaren realiseren zich dat ze in woningen wonen die slechter te isoleren zijn.

Vrijwel alle woningeigenaren geven aan dat ze absoluut zelf beslissen welk alternatief men kiest. Ook al kiest de gemeente voor een warmtenet als beste optie, dan geven veel eigenaren nu al aan daar niet op te willen aansluiten. Dit

heeft onder andere te maken met investeringen die men al eerder heeft gedaan in zonnepanelen en nog nauwelijks energielasten heeft. Men denkt dan met een betere/grotere warmtepomp ook de laatste overbrugging naar gasloos te kunnen bewerkstelligen.

Door huurders wordt aangegeven dat men zich goed kan voorstellen dat Welbions de oplossing kiest als eigenaar van de woning. Men gaat er dan van uit, dat huurders zeggenschap hebben bij de keuze die de woningcorporatie uiteindelijk maakt, waarbij ze goed kijkt naar de kosten van die keuze voor de individuele huurders in de stroomrekening. Door huurders wordt ook aangegeven dat ze willen, dat Welbions zich niet overlevert aan één bron/leverancier, waardoor er geen keuze meer is en men maandlasten niet kan beïnvloeden.

CONCLUSIE: Keuzevrijheid voor woningeigenaren wordt breed onderschreven. Voor huurders geldt dat ze willen dat Welbions als woningeigenaar ook rekening houdt met hoe de keuze voor huurders het beste uitpakt. Het als huurder keuze hebben in leverancier zoals nu bij het gas en elektra geldt, wordt breed gedragen. Bij een warmtenet zou die keuze er ook moeten blijven.

4. Welke streefdatum er geldt waarop een wijk van het gas wordt afgesloten;

Bij huurders is er zorg over de extra kosten die men moet maken voor bv. nieuwe kookattributen (fornuis, pannen etc). Men ziet daar tegenop.

Oudere eigenaren van woningen zien zeer op tegen de ingrepen die er binnen de woning moeten worden gedaan. Men wil graag een oplossing waar dat het minst aan de orde is. Als een all-electric variant de minste rompslomp geeft heeft dat de voorkeur.

Een substantieel aantal mensen geeft aan op te zien tegen het openbreken van alle historische straten in de wijk. Dat zou aan de orde kunnen zijn voor het aanleggen van een warmtenet, of voor het verwijderen van de gasleidingen, waar geen begrip voor bestaat met het oog op de toekomst (waterstof of biogas).

5. Per wijk mogen inwoners meepraten over de WUP. Per wijk wordt bekeken op welke manier en met welk doel.

De keuzes die in de WUP worden gemaakt zijn zeer ingrijpend en hebben forse impact op inwoners. Men vindt dat die keuze democratisch moet worden gelegitimeerd. Dit vindt verreweg het overgrote deel van de mensen die we hebben gesproken.

In beperkte mate werd een referendum genoemd als optie. Wel wordt onderstreept dat de democratisch gekozen gemeenteraad als afspiegeling van

de bevolking in ieder geval de keuze zou moeten maken voor het alternatief voor gas en niet het college.

Ongeveer de helft van de inwoners vindt dat de keuze van de raad moet worden gebaseerd op een individuele peiling onder inwoners.

CONCLUSIE: Het overgrote deel van de inwoners vindt dat de keuze voor het alternatief voor gas democratisch moet worden gelegitimeerd

6. Er worden eerst Hengelose warmtebronnen gebruikt tegen een zo laag mogelijk tarief

Dit kader bevestigt wat men in de Nijverheid al heel lang vermoedt: er wordt voorgesorteerd op een warmtenet via Twence zonder dat kan worden onderbouwd dat dit de beste oplossing is. Afhankelijkheid van Twence voor een dergelijk Warmtenet wordt vaak genoemd als belangrijkste argument om dit niet te willen.

In mindere mate werd in dit kader genoemd dat Twence nu wel een overheids-NV is en dat warmtenetten in publieke handen moeten zijn, maar dan wordt ook aan de verkoop van Essent herinnerd en het feit dat er een juridische strijd is over het eigendom van Twence.

CONCLUSIE: Men vermoedt dat met dit kader wordt voorgesorteerd op een warmtenet als keuze.

7. Er wordt alles op alles gezet om woningeigenaren tijdig van het gas af te helpen.

Dit kader wordt natuurlijk mede bepaald door de streefdatum die men hanteert. Over het algemeen troffen we bij woningeigenaren in de Nijverheid een hoge mate van bewustwording aan. Zeker 85% van de mensen (inclusief huurders) die we hebben gesproken wist heel goed waar het over ging als we begonnen over "Hengelo gasvrij". Een substantieel deel van hen gaf echter aan onvoldoende informatie te hebben gekregen tot dusver. Men vindt het daarom moeilijk om zelf een overwogen keuze te kunnen maken, maar wil ook niet dat er een keuze voor hen wordt gemaakt waar ze geen invloed op hebben.

CONCLUSIE: Hoewel vrijwel iedereen in de Nijverheid over de plannen gehoord heeft is men nog niet bereid om op basis van de huidige informatie een keuze te maken. Men mist nog volstrekte helderheid nodig voor het maken van keuzes.

Voldoen de kaders voor de wijkuitvoeringsplannen zoals ze nu zijn geformuleerd om per wijk de voorkeurskeuze voor het aardgasvrij maken van een wijk op te baseren. Op basis van wat we bij de inwoners van de Nijverheid hebben opgehaald moeten we die vraag ontkennend beantwoorden. De kaders lijken (te veel) voor te sorteren in de richting van een warmtenet als

voorkeursoptie. Een optie die met veel argwaan wordt beoordeeld door de bewoners, omdat de betrouwbaarheid daarvan qua levering en prijs onzeker is. Het gesprek over HOE van het gas af wordt in de Nijverheid onder bewoners zeker gevoerd: draagvlak en democratische legitimering voor een gekozen voorkeursvariant is essentieel. Dit omdat de wijze waarop men van het gas af gaat veel impact gaat hebben voor de woning, de portemonnee en de wijk. Het vertrouwen dat men nu heeft in de wijze waarop de voorkeursvariant wordt gekozen is niet heel groot en dat wordt met deze kaders niet verbeterd. Dat zal ook voor andere wijken gelden.